

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI STARA ŁOMNICA

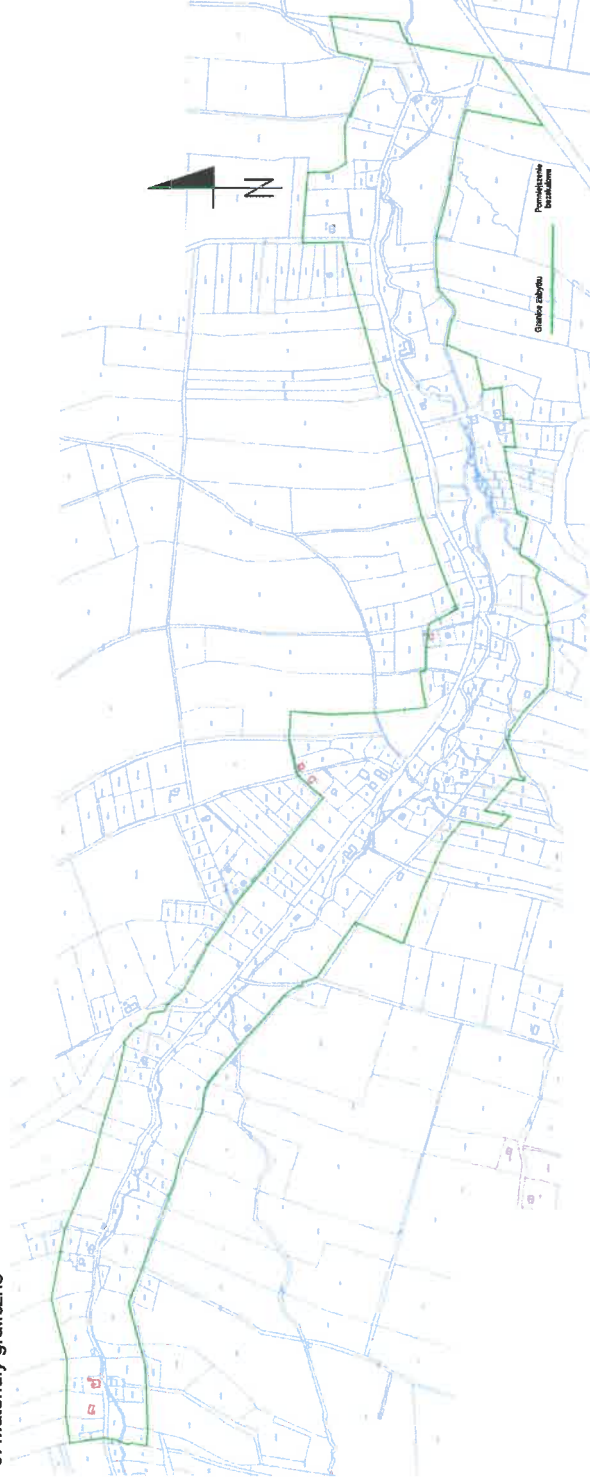
2. Czas powstania

XIV w.

3. Miejscowość

STARA ŁOMNICA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesyj)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **BYSTRZYCA KŁODZKA**

6. Współrzędne geograficzne

50° 21' 4.457" N 16° 34' 55.688" E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Lomnitz, Lomenitz, Lomnicz, Lompnicz, Altłomnitz, Lombnitz, Lomnitz Alt, Łomnica

HISTORIA: Stara Łomnica jest jedną z najstarszych osad na terenie Kłodzkiego, powstała najprawdopodobniej już na początku XIII w. i szybko stała się dużą i znaczącą wsią o czym świadczy istnienie tutaj już w tym okresie parafii. Około 1631 r. w Starej Łomnicy znajdowało się 37 nieruchomości w tym dobra szlacheckie sędziowskie i gospodarstwa kmiące. Osada stopniowo rozwijała się i w II poł. XVIII w. ulokowanych tu było 23 gospodarstw kmiecznych i aż 165 gospodarstw zagrodniczych i chatupniczych. Mieszkańcy przesz stulecia trudnili się głównie rolnictwem i rzemiosłem, przemysł wiejski nigdy nie był tutaj znaczący. O wielkości i zamieszalności osady świadczy również fakt, że na jej terenie ulokowane się z trzy dobra – najstarsze Dobra Środkowe (Mittelhof) wykształciły się już w XIV w.; Dobra Górne (Oberhof), powstały przed 1558 r. oraz Dobra Dolne (Niederhof) z XVI w. Około 1789 r. były czynne 3 młyny, tartak i gorzelnia. Kilukrotnie ponawiano próby górnictwa węgelnego, ale nigdy nie osiągnęło one znacznego znaczenia. Po 1945 r. wieś została nadal miejscowością o charakterze rolniczym. Obecnie Stara Łomnica należy do największych osad Kottliny Kłodzkiej, w ostatnich latach powstaje wiele nowych jednorodzinnych obiektów mieszkalnych. Ze względu na swoją historię wieś cieszy się również zainteresowaniem wśród turystów. Stara Łomnica stanowi rozległą tańcuchówkę z elementami wielodrożnicy, która płynnie łączy się z Nową Łomnicą. Zabudowa pochodzi przede wszystkim z XIX/XX w. – są to przede wszystkim okazałe zagrody formowane w czworobok z dużymi dwukondygnacyjnymi budynkami mieszkalnymi i bramami wjazdowymi.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

4 sierpnia 2023 r.

Adamina Modrzejewska

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	STARA ŁOMNICA	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	BYSTRZYCA KŁODZKA	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI STARA ŁOMNICA	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrącenie historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- zachowanie dominanty jaką jest kościół parafialny pw. św. Małgorzaty
- zagospodarowanie i rewitalizacja zespołu dworskich Dolnego i Środkowego
- powstrzymanie degradacji Dworu Górnego
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- zachowanie i konserwacja małej architektury sakralnej
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Brygier W., Dudziak T., Chomiak I., Ziemia Kłodzka, Pruszków 2018.
Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Rybka-Cegielska I., Boguszewicz M., Wiśniewska D., *Studium środowiska kulturowego gminy Bystrzyca Kłodzka woj. Wałbrzyskie tom II, część I*, Wrocław 1995.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 15: Kotlina Kłodzka i Rów Górnej Nisy, Wrocław 1994.

Kartografia

Messtischblatt Habelschwerdt 5765, ok. 1936 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

4 sierpnia 2023 r.
Adamina
Modrzejewska

